

MİRZƏ FƏTƏLİ AXUNDZADƏNİN KOMEDİYALARININ DİLİNDE TAMAMLIQ
BUDAQ CÜMLƏLİ TABELİ MÜRƏKKƏB CÜMLƏLƏRİN STRUKTUR
XÜSUSİYYƏTLƏRİ

İlkin QULUSOY
Kafkas Universiteti
ilkingulusoy@gmail.com
TÜRKIYƏ

XÜLASƏ

Sədəcə Azərbaycan ədəbiyyatında deyil. Yaxın Şərqi dramaturgiyanın banisi sayılan Mirzə Fətəli Axundzadənin böyük sənətkarlıqla qılomo aldığı komediyalar XIX əsr Azərbaycan ədəbi dilinin leksik və qrammatik mənzərası haqqında geniş təsəvvür yaradır. Bu baxımdan, canlı xalq dili əsasında yazılış komediyaların dil xüsusiyyətlərinin araşdırılması aktuallıq kəsb etməklədir.

Məqabədə Mirzə Fətəli Axundzadənin komediyalarının dilindəki tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlələrdən bahs olunmuş, onların zəngin struktur xüsusiyyətlərindən söz açılmışdır.

Açar sözlər: XIX əsr, Mirzə Fətəli Axundzadə, mürəkkəb cümlə, tamamlıq budaq cümləsi, sintaksis

GİRİŞ

Azərbaycan ədəbiyyatında dramaturgiyanın və realist bədii nəşrin banisi sayılan M. F. Axundzadənin 1850-1855-ci illərdə yazdığı komediyalar Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbi dili tarixində yeni bir mərhələ sayılır. Belə ki, M. F. Axundzadə, komediyaları ilə "Azərbaycan ədəbiyyatında böyük, əsaslı bir dönüş yaratdı və onu tam yeni bir inkişaf yoluna saldı, milli ədəbiyyatımızın real gerçəkliliklə əlaqəsini olduqca qüvvətləndirdi, ona dövrün aktual ietimai-siyasi məsələləri və problemləri ilə, xalqın zəruri tələbləri ilə bağlı olan yeni mündəricə, yeni ideyalar getirdi və ədəbiyyatımızda yeni bir ədəbi formanın mükəmməl təməl daşlarını qoymuş." (Axundzadə, 2005: 7)

M. F. Axundzadənin canlı xalq dilində yaradıldığı komediyalar XIX əsr Azərbaycan ədəbi dilinin ümumi mənzərasını düzgün və mükəmməl şəkildə əks etdirir və bu dövr Azərbaycan dilinin söz varlığını, leksik və qrammatik quruluşunu öyrənmək üçün zəngin material verir. Bu baxımdan, yazarın komediyalarının dilində tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlələrin struktur xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi aktuallıq daşıyır.

Azərbaycan dilciliyində tabeli mürəkkəb cümlələr iki və daha artıq sadə cümlənin məna və qrammatik cəhətdən tabelilik yolu ilə vahid bir tam kimi birləşməsi nəticəsində yaranan sintaktik vahid olub, növləri budaq cümlələrə görə müəyyənləşdirilir və budaq cümlələr də ənənəvi olaraq sadə cümlənin üzvlərinin adı ilə adlandırılır. Tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlələr də bu cümlə növlərindən biridir və M. F. Axundzadənin komediyalarının dilində işlənmə intensivliyinə görə, rəngarəng quruluş xüsusiyyətləri ilə diqqəti cəlb edir.

Azərbaycan dilində tamamlıq budaq cümləsi ən çox işlənən, ən inkişaf etmiş, ən "çevik" budaq cümlə növü olub (Abdullayev, 1985: 3), baş cümlənin işarə əvəzliyi ilə ifadə olunan və ya qəlib söz şəklində təsəvvür edilən tamamlığını izah edib aydınlaşdırır. (Kazimov, 2004: 343) Ədibin komediyaların dilindəki belə cümlələrin baş və budaq cümlənin yerinə, aktuallaşdırma formasına, bağlayıcı vasitələrə görə iki tipi vardır:

- 1) *Baş cümlə+budaq cümlə* quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələr;
  - 2) *Budaq cümlə+baş cümlə* quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələr.
- 1) *Baş cümlə+budaq cümlə* quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələrdə budaq cümlə baş cümləyə ya yalnız intonasiya ilə, yaxud da intonasiya və *ki* bağlayıcısı ilə bağlanır; məs.:

İntonasiya ilə: İndi gördün mənim iztirabım yerində idi? (Axundzadə, 2005: 163) *Hacı Qafurun* qapısından ötəndə gördük durubdur, qıcağında bir qundaq. (Axundzadə, 2005: 177); *Vallah, bilmirəm necə deyim.* (Axundzadə, 2005: 39); *Bilmirəm atam kimə tuy tədarükü görür.* (Axundzadə, 2005: 47) və s. Budaq cümlə baş cümləyə yalnız intonasiya ilə bağlandıqda baş və budaq cümlə inversiyaya uğraya bilir ki, bu da aktuallaşma ilə bağlıdır. Bu cür cümlələrdə yeni və əsas informasiya baş cümlələr vasitəsilə verilir; məs.: *İtil cəhənnəmə deyirəm.* (Axundzadə, 2005: 45); *Hələ ki, belə ittiifaq diştiibdür, biz bilməmişik.* (Axundzadə, 2005: 42). Q. Kazimov yazır: "Bu cür cümlələrdə ki bağlayıcısının düşmüş olduğunu qeyd edirlər. Əslində isə, intonasiya ilə qurulan tabeli mürəkkəb cümlələr ilkin və qədim formanın davamı olub, intonasiya və fasilənin bütün digər bağlayıcı vasitələrdən əvvəl möyeud olduğunu və şifahi nitqdə öz böyük rolunu saxlamaqda davam etdiyini göstərir." (Kazimov, 2004: 313)

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG RESEARCHERS

Ki bağlayıcısı ilə: İndi istırsən ki, məni Təbriz ərvadlarının içində bir pulluq edəsən? (Axundzadə, 2005: 161); *Gülsəba, özün bilirsən ki, mən Əziz bəyden ötrü biixtiyaram.* (Axundzadə, 2005: 159); *Ağa, onu ərz edirdim ki, bular hamı müsəlmandırılar.* (Axundzadə, 2005: 40); *İstirdim ki, qardaşımdan qalan pulu alıb, təcərükümü görüb arzuma çatam.* (Axundzadə, 2005: 159).

Bəzən belə tabeli mürəkkəb cümlələrin baş cümləsinin xəbəri -*mi*, -*mi*, -*mü* sual ədati ilə işlənir ki, bu zaman həmin ədat bağlayıcı vasitə sayılmalıdır; məs.: *Heç razi olarmı ki, mən quldurluğu gedəm?* (Axundzadə, 2005: 79); *Bilirsinizmi ki, dünən şikayətə gələn arvadın əməli nə imiş?* (Axundzadə, 2005: 182); *İndi ona deyəkmi ki, biz onu şəhərlət olu bilmənik?* (Axundzadə, 2005: 181); *Bilirsənmi ki, altmış min tūmən batar?* (Axundzadə, 2005: 162).

Bu hal intonasiya ilə qurulan cümlələrdə də müşahidə olunur; məs.: *Ağə, buyurursunuzmu qonaqları hüzurunuza çağırırm?* (Axundzadə, 2005: 38); *Sənə demədimmə, kişi, bu əlli yaşında yengi yetmiş qız ulmaq sənə yarışmaz!* (Axundzadə, 2005: 101).

Tamamlıq budaq cümləsinin birinci tipində baş cümlənin xəbəri daha çox nitq, təfəkkür, görmə, eşitmə proseslərini ifadə edən feyllərdən ibarət olur; məs.: *Bir fikir elə ki, nə sözər mənə buyurursan?* (Axundzadə, 2005: 164); *Aglim kəsmir ki, sənə bayanə.* (Axundzadə, 2005: 171); *Əmi, qanmiram ki, siz necə Parij əhlinin adət və xəvvəsindən xəbərdarsınız?* (Axundzadə, 2005: 51); *Get ona bildir ki, bu niyyətdən düşsün.* (Axundzadə, 2005: 161); *Cox yuxarı, mən bu saatda bibimi çağırıdb deyərəm ki, mən Ağə Həsənə gedən deyiləm.* (Axundzadə, 2005: 160); *Qardaşım onlara dedi ki, mən ölüram, mənim bir bacımdan başqa dünyada bir varisim yoxdur.* (Axundzadə, 2005: 168); *Şahbaz, eşidirəm ki, Firəngə, Parija gedirsən?* (Axundzadə, 2005: 47) və s.

Baş cümlədə qəlib sözün olub-olmamasına görə tamamlıq budaq cümləsinin birinci tipini iki yere ayırmak mümkündür:

1. Baş cümləsində qəlib söz işlənən tabeli mürəkkəb cümlələr. Belə cümlələrin sayı nisbətən azdır; məs.: *Hələ sən bunu isbat elə ki, hər kişinin öz sənəti necə özünü iksirdir?* (Axundzadə, 2005: 33); *Mən hələ ondan qorxuram ki, Parijin yixilmağının zərbindən özgə şəhərlər də bərbəd ola.* (Axundzadə, 2005: 68). Göründüyü kimi, nümunələrdə baş cümlədəki tamamlığın yerində işarə əvəzliyi ilə ifadə olunan və məzmunu aydın olmayan, izaha ehtiyacı olan tamamlıq işlənmişdir. Belə baş cümlələr dincəyicinin fikrini bir nöqtəyə cəlb edir; budaq cümlədə də məsələnin yalnız bu cəhəti verilmiş olur.

2. Baş cümləsində qəlib söz işlənməyən tabeli mürəkkəb cümlələr. Bu cür tabeli mürəkkəb cümlələrin buş cümləsində tamamlıq buraxılmış olur, budaq cümlə isə həmin buraxılmış tamamlığın funksiyasını yerinə yetirir; məs.: *Güman edirsən ki, Pərzədi qoyacağam sənə gedə?* (Axundzadə, 2005: 71); *Inunun ki, xan əhd edibdir sizə bir zəd etməsin.* (Axundzadə, 2005: 119); *Bəs bu əxır ömründə sən rəvə görürsən ki, mən Şələ xanımın qucağındı oğul görməyim ölüm?* (Axundzadə, 2005: 118) və s.

Bəzən xəbəri *bilmək, guman etmək, xəyal etmək* kimi təfəkkür felləri ilə ifadə olunan baş cümlələr-də *elə, belə* sözləri işlənir ki, bu zaman *elə, belə* sözləri qəlib söz vəzifəsi daşımadığı üçün cümlə, tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlə kimi formalıdır; məs.: *Sən elə bilirsən, biz sizin üstünüzə gəlmidi?* (Axundzadə, 2005: 142); *Elə güman edərlər ki, sən mənim yaxın qohumumsan.* (Axundzadə, 2005: 165); *Bələ xəyal edib ki, mənim otağım xalidir.* (Axundzadə, 2005: 109).

2) Budaq cümlə+baş cümlə quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələr. Müasir Azərbaycan dilində tamamlıq budaq cümləsinin bu tipində budaq cümlə baş cümlədən əvvəl işlənir və baş cümləyə *kim, hər kim, hər kəs, nə, hər nə* və s. bağlayıcı sözlərlə bağlanır. Baş cümlədə tamamlıq vəzifəsində qarşılıq bildirən o, yaxud bu sözlə işlənir (işlənmədikdə təsəvvür edilir), budaq cümlə baş cümlədəki məntiqi vurğu altında aktuallaşan qarşılıq bildirən sözlü konkret informasiya ilə təmin edir. Ə. Abdullayev budaq cümlələrin bağlayıcı sözlərlə bağlanan tipinin bağlayıcılarla bağlanan tipinə nisbətən daha qədim olduğunu göstərir. (Abdullayev, 1987: 46)

Komediyaların dilində budaq cümlədə iştirak edən bağlayıcı sözlərə və baş cümlədə əvəzliklərin iştirakına görə budaq cümlə+baş cümlə quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələri aşağıdakı şəkildə qruplaşdırmaq olar:

1. Budaq cümlədə *hər nə* bağlayıcı sözü iştirak edir, budaq cümlənin xəbəri şərt əlaməti olan -*sa*, -*şa* şəkilçilərini qəbul edir. Belə budaq cümlələrdə şərt məzmunu özünü göstərir, lakin cümlənin əsas mənasından aydın olur ki, onun tərkibində tamamlıq budaq cümləsi vardır; məs.: *Hər nəyin var, gətir.* (Axundzadə, 2005: 74); *Ağə Mərdan hər nə istəsə, ona yol tapar.* (Axundzadə, 2005: 166); *Sonra hər*

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG RESEARCHERS

---

nə bilirsiniz edin! (Axundzadə, 2005: 90); *Hər nə desək, ona əməl etsinlər.* (Axundzadə, 2005: 170); *Hər nə bilirən elə.* (Axundzadə, 2005: 164) *Sonra hər nə olsa mənə bildirərsən.* (Axundzadə, 2005: 73); *Soyurlar, hər nəyin var alırlar.* (Axundzadə, 2005: 136).

2. Budaq cümlədə *hər kəs*, yaxud *hər kəs ki* bağlayıcı sözü, baş cümlədə isə tamamlıq vəzifəsinde o əvəzliyinin uyğun hal şəkilçili variantları iştirak edir, ya da nəzərdə tutulur; məs.: *İndi vəzarəti hər kəsə ki, təyiq görürsən ona ver.* (Axundzadə, 2005: 113); *Sənə ər lazımdır, hər kəsə verirlər, ona gedərsən.* (Axundzadə, 2005: 161); *O mənim qardaşım qızıdır, hər kəsə istərəm verrəm.* (Axundzadə, 2005: 94).

Sadə cümlənin tamamlığı vasitəsiz və vasitəli olduğu kimi, tamamlıq budaq cümlələrinin bir qismi vasitəsiz, bir qismi vasitəli tamamlığın suallarına cavab verir. Tamamlıq budaq cümlələrini bu cəhətdən iki qismə ayırmak olar:

1. *Vasitəsiz tamamlıq budaq cümlələri.* Belə cümlələr müəyyən və qeyri-müəyyən təsirlik halin suallarına cavab verir; 2. *Vasitəli tamamlıq budaq cümlələri.* Belə cümlələr ismin adlıq və yiyəlik hallarından başqa digər halların suallarına cavab verir.

M. F. Axundzadənin komediyalarının dilində işlənmiş *vasitəsiz tamamlıq budaq cümlələrini* aşağıdakı qruplara ayırmak mümkündür:

a) Baş cümlənin *nə?* sualına cavab olan budaq cümlələr; məs.: *Mənə dedilər ki, (nə?) rus hakimi qızdırmağa xleb-sol ilə müalicə edir.* (Axundzadə, 2005: 33); *Deyibdir ki, (nə?) Parijdə tamam göyçək qızlar, gəlinlər məclislərdə, yiğincaglarda üzü açıq oturub-dururlar.* (Axundzadə, 2005: 48); *Neçə kərə mən sənə dedim ki, (nə?) rus hakiminin yanına gedib bəri qızdırma davasını ondan öyrən.* (Axundzadə, 2005: 33);

b) Baş cümlənin *nəyi?* sualına cavab verən budaq cümlələr: *Şölə xanım, heç bilirənmi ki, (nəyi?) sənin bacını xana vermək ilə nə qədər mənim dərəcəm və sənin rütbən artıq olacaqdır.* (Axundzadə, 2005: 117); *Həkim sahib, vəllah, başı düşmədim ki, (nəyi?) nə dənişdiniz.* (Axundzadə, 2005: 53); *Mən inkar etdim ki, (nəyi?) Teymur ağada heç güc yoxdur.* (Axundzadə, 2005: 107); *Başa düşürsənmi ki, (nəyi?) burda sırvəng çiti necə əzizdir?* (Axundzadə, 2005: 126).

M. F. Axundzadənin komediyalarının dilində işlənmiş *vasitəli tamamlıq budaq cümlələri* aşağıdakı qruplara ayırmak olar:

a) Baş cümlənin *nəyə?, kimə?* sualına cavab verən budaq cümlələr; məs.: *Əvvələn, özün gərək inanasañ ki, (nəyə?) bu sənin oğlundur.* (Axundzadə, 2005: 174); *Ümid olun ki, (nəyə?) mən sizə xəbər göndəracayam.* (Axundzadə, 2005: 44); *Siz məni inandırınız ki, (nəyə?) Ağə Mərdan dindar ulamadır.* (Axundzadə, 2005: 185); *Şəkk yoxdur ki, (nəyə?) onun qol-qıçını əzib yola salacaqlar?* (Axundzadə, 2005: 80);

b) Baş cümlənin *nədən?* sualına cavab verən budaq cümlələr; məs.: *Divlər, ifritlər xəbərdar olsunlar ki, (nədən?) nə fikirdəyəm.* (Axundzadə, 2005: 62);

c) Baş cümlənin *nə barədə?, nə haqqında?* suallarına cavab olan budaq cümlələr; məs.: *Qasid xəbər gotirib ki, (nə haqqında?) burdan başqa galası yolları yoxdur.* (Axundzadə, 2005: 139); *Sonra ki, bir beş-altı ay keçər, səhbət salıq ki, (nə barədə?) sənin uşağın vəfat etdi.* (Axundzadə, 2005: 173) *Hakimi-şər adam göndərib mənə xəbər edibdir ki, (nə barədə?) vəkil tutub müraciəyə göndərim.* (Axundzadə, 2005: 159);

Bunlardan başqa, komediyaların dilində tamamlıq budaq cümlələri qarşıq tipli mürəkkəb cümlələrin yaranmasında iştirak edir və aşağıdakı şəkillərdə özünü göstərir:

1. Qarşılaşdırma əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlənin birinci komponenti tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlə şəklindədir; məs.: *Neçə kərə mən sənə dedim ki, rus hakiminin yanına gedib bəri qızdırma davasını ondan öyrən; qarpız suyu ilə qızdırmağa müalicə etməkdən əl çək, sözümə qulaq usmadın.* (Axundzadə, 2005: 33);

2. Qarşılaşdırma əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlənin hər iki komponenti tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlədən ibarətdir; məs.: *Əqlim kösmir ki, Şölə xanım bu işin sahibi ola, amma çox ehtimal var ki, Tüymur ağanın giicü ona xoş gəlib, cahil qız uşağıdır, saymazvana onun-bunun yanında dilinə gətiribdir.* (Axundzadə, 2005: 101);

3. Şəri budaq cümləsi tamamlıq budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlə şəklindədir; məs.:

Allah, gəlib soruşsa ki, niyə ağlayırsan, nə deyəcəyəm? (Axundzadə, 2005: 46);

4. Tamamlıq budaq cümləsi şərt budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlə şəklindədir; məs.: *Zulxa, bilirənmi, mən şərtləşdim ki, Tarverdi hər nə gətirsə, yarısın mənə versin.* (Axundzadə, 2005: 80);

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE OF YOUNG RESEARCHERS

5. Tamamlıq budaq cümləsi birləşdirmə əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlə şəkilindədir; məs.: *İgidlərin başçısı Koroğlu deyibdir ki, igidlilik ondur, doğquzu qəçməqdır, birisi heç gözə görünməmək.* (Axundzadə, 2005: 82) və s.

NƏTİCƏ

Tədqiqat göstərir ki, tamamlıq budaq cümlələri M. F. Axundzadənin komediyalarının dilində danışq tıslubunun tələblərindən irəli gələn bir həl kimi ən çox işlənən budaq cümlə növlərindən olub müasir Azərbaycan dilindəki eyniadlı cümlə strukturları ilə eynilik təşkil edir ki, bu da Azərbaycan dilinin sintaktik quruluşunun digər dilçilik şöbələrinə görə daha az dəyişikliyə məruz qaldığını göstərir. Komediyaların dilində *baş cümlə+budaq cümlə* quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələr *budaq cümlə+baş cümlə* quruluşlu tabeli mürəkkəb cümlələrə nisbətən dahan intensiv işlənməsidir. Tamamlıq budaq cümləsinin digər cümlələrlə birləşməsi nəticəsində ortaya çıxan qarşıq tipli mürəkkəb cümlələr də struktur baxımından diqqət çəkir.

ÖDƏBİYYAT

1. Abdullayev Ə. Z., Seyidov Y. M., Həsənov A. Q. Müasir Azərbaycan dili, sintaksis. Bakı, Maarif. 1985
2. Abdullayev Ə. Sintaksisin aktual məsələləri. Bakı, Azərbaycan Dövlət Universiteti. 1987
3. Axundzadə M. F. Əsərləri. Üç cildlə. 1 cild. Bakı, "Şəhər-Qərib", 2005
4. Kazimov Q. Müasir Azərbaycan dili, sintaksis. Bakı: Azpoligraf LTD. 2004

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDƏ ATASÖZLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Merve KÜLAK
Kafkas ÜNİVERSİTESİ
mervekulak6136@gmail.com
TÜRKİYE

ÖZET

Atasözleri bir ulusun ortak kültür mirası içinde kendine özgүr yeri, degeri ve önemi olan varlıklardandır. Yüzyıllar boyunca kapsamlı olduğu duyuğu ve düşünceleri hem halkın dilinde hem de sanatçı düşünürlerin dilinde ustalıkla saklanmış ve günümüze kadar getirmişlerdir. Özellikle şairler, bunları genişli edebi sanatlarla süslemiş, asıl anlamına çok fazla zarar vermeden eserlerinde kullanarak onların değerini ve çekiciliğini, eserlerinin ise duyuğu ve düşüncə yoğunluğunu artırılmışlardır. Dil bilimciler olarak bizlərde geçmişten günümüze kadar gelen bu atasözlerinin nasıl oluştuqlarını, hangi özelliklər sahib olduklarını ve günümüze kadar nasıl ulaşıklarını incelemek təklif etmək istəyiriz.

Anahtar kelimələr: Atasözleri, Kalıplılmış Söz, Özülü Söz, Biçim - Kavram özellikleri

GİRİŞ

Türk halklarının geleneklerle yerleşmiş atasözleri anlayışına göre atasözleri ulusal varlıklardır. Yüzyıllar boyunca halkın yaşadıkları olaylar, geçirdikleri denemeler ve bunlarla bağlanan düşüncelerin sonucunda oluşmuşlardır. Halkların düşüncelerini ve olaylar karşısındaki tutumunu belirleyen atasözlerinin doğruluğu herkəse kabul edilməktedir.

Ö. Asım Aksoy'un da kaydettiği bilgilere göre, tüm dillerde var olan atasözleri ve deyimler, səsoloji, psikoloji, ekonomi, felsefə, tarih, ahlak, folklor vb. gibi birçok yönlerden inceleme konusu edilməye değer milli söz varlıklarımızdır. Bunlar aynı zamanda deyiş güzelliği, anlatım gücü ve kavram zenginliği bakımından da son derece önemli dil yapılarıdır. [2. Aksoy 1993: I/13]

Atasözleri üzerine pek çok araştırmalar yapan ünlü dilbilimci Ömer Asım Aksoy atasözlerinin tarifini “atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünəcə ya da öğüt olaraq düsturlaştıran ve kalıplılmış biçimleri bulunan kamuya benimsenmiş sözlerdir” şeklinde ifade etmektedir.

İskender Pala ise bu konu ile ilgili düşüncelerini dile getirirken atasözlerinin; atalarımızın uzun gözlem ve tecrübeleri sonucu oluşan bir takım genel kuralların ögüt biçimde veya hikmetli sözler olaraq kalıplılmış halini almasıyla oluşduğunu dile getirmektedir. Ayrıca atasözlerinin söyleyenin belli olmadığı, unutulduğu ve ya pek çok kişi tarafından aynı kalıpta söylendiği için bunları halkın ortak mali olarak nitelendirmektedir.

Atasözlerinin genel özellikleriyle ilgili yapılan araştırmalara baktığımızda Ö. Asım Aksoy atasözlerinin hem biçim bakımından hem de kavram bakımından birtakım özellikler taşıdığını dile getirmektedir. 1970 yılında ikinci baskısını yayımladığı Atasözleri ve Deyimler el kitabında bu özellikleri şu şəkillərdə incelemiştir